עד כאן לא קאמר רשב"ג כו' אבל (ת) הבא אין מורידין. וא"ת והא לקמן מייתי לאיתא ליה לרשב"ג מורידין וי"ל דמהא ליכא למשמע מינה אבל קשה דמאי מוכיח דאד טעמא הוא מדאמאל דסבר כרשב"ג וסבר מורידין לוכח כן מרשב"ג גופיה וא"ל דלא שמיע ליה בריתא דלקמן:

בששמעו בו שמת כ"ע ל"פ דמורידין. אין לפרש בששמעו בב' עדים דא"כ פשיטא דמורידין אלא ששמעו היינו בקול ועד אחד אע"ג דשמעו בו שמת דבפ' ב' דייני גזירות (כתובות דף קו.) גבי אין פוסקין מזונות לאשת איש משמע סוגיא דהתם דהוי בעדות גמורה[ט]: **אמר** רבא לירד ולמכור תגן. וא"ת ואמאי לא פריך ממתניתין דהאשה שהלכה (כתובות דף קנו: ושם ד"ה שאין) דקתני מלינו שאין אמים נכנסין לגלה על פיה ולשני גמי לירד ולמכור תגן וי"ל דמהכא אלימא ליה לאקשויי משום דדומיא דבשותיהם קתני דמשמע כלל כלל לא:

היורד לנכסי שבוי אין מוציאין אותו מידו. (כ) הוא הדין דאפי' מורידין אותו לכתחילה דהא נטושים כשבויין אלא אגב דתנא נפיק נטושים מוליאין תנא נמי בשבויין אין מוליאין וא"ת לימא רב הלכה כתנא קמא ושמואל הלכה כרשב"ג וי"ל דלא שמיע להו בריתא כרשב"ג ולא נמי איכא למפסיד להו:

וכולם

למאי חזו שמן חזי לגלדאי דבש לבתישא דגמלי וחב"א עושה להם תקנה ומוכרן בב"ד מאי תקנתא עביד להו אמר רב אשי [א]לקנקנים במאי קא מיפלגי דמר סבר להפסד מרובה חששו [ב]להפסד מועט לא חששו ומר סבר אפילו להפסד מועט נמי חששו: רשב"ג אומר ימכרם בבית דין מפני שהוא כמשיב אבידה לבעלים: אתמר רבי אבא ברבי יעקב א"ר יוחנן הלכה כרשב"ג ורבא אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים והא אמרה ר' יוחנן חדא זמנא [ג]דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מקום ששנה רבן שמעון בן גמליאל במשנתינו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן מדרבן שמעון בן גמליאל נשמע דמורידין קרוב לנכסי שבוי מדרבנן נשמע דאין מורידין קרוב לנכסי שבוי וממאי דלמא עד כאן לא קאמר רבן שמעון בן גמליאל הכא אלא משום דקא כליא קרנא אבל התם הכי נמי דאין מורידין ועד כאן לא קאמרי רבנן הכא אלא אי כרב כהנא אי כרב נחמן בר יצחק אבל התם הכי נמי דמורידין למימרא דתרי טעמי נינהו והאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן שמעון ב"ג ואמר שמואל מורידין קרוב לנכסי שבוי לאו משום דחד טעמא הוא לא תרי טעמי נינהו הכי נמי מסתברא דאמר רבא אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים ואמר רב נחמן מורידין קרוב לנכסי שבוי אלא ש"מ תרי טעמי נינהו שמע מינה אתמר שבוי שנשבה רב אמר אין מורידין קרוב לנכסיו שמואל אמר [ד]מורידין קרוב לנכסיו בששמעו בו שמת כ"ע לא פליגי דמורידין כי פליגי [ה]בשלא שמעו בו שמת רב אמר אין מורידין דלמא מפסיד להו ושמואל אמר מורידין כיון דאמר מר שיימינן להו כארים לא מפסיד להו מיתיבי ר"א אומר [ו]ממשמע שנאמר [ז]וחרה אפי והרגתי אתכם יודע אני שנשותיהם אלמנות ובניהם יתומים אלא מה ת"ל והיו נשיכם וגו' מלמד שנשותיהם מבקשות לינשא ואין מניחין אותן ובניהן רוצים לירד לנכסי אביהן ואין מניחין אותן אמר רבא לירד ולמכור תנן הוה עובדא בנהרדעא ופשטה רב ששת מהא מתני' א"ל רב עמרם דלמא לירד ולמכור תנן א"ל דלמא מפומבדיתא את דמעיילין [ח]פילא בקופא דמחטא והא דומיא דנשותיהם [ט][ובניהם] קתני מה התם כלל לא אף הכא נמי כלל לא ומורידין קרוב לנכסי שבוי תנאי היא דתניא [י]היורד לנכסי שבוי אין מוציאין אותו מידו ולא עוד אלא אפי' שמע שממשמשין ובאין וקדם ותלש ואכל הרי זה זריז ונשכר ואלו הן נכסי שבויין הרי שהיה אביו או אחיו או אחד מן המורישין הלכו להם למדינת הים ושמעו בהן שמת היורד לנכסי נטושים מוציאין אותו מידו ואלו הן נכסי נטושים הרי שהיה אביו או אחיו או אחד מן המורישין הלכו להם למדינת הים ולא שמעו בהם שמת ואמר רבן שמעון בן גמליאל שמעתי שהנטושים כשבויין [יא]היורד לנכסי רטושים מוציאין אותו מידו ואלו הן נכסי רטושים הרי שהיה אביו או אחיו או אחד מן המורישין כאן ואינו יודע להיכן הלכו מאי שנא הנך דקרו להו נטושים ומאי שנא הני דקרו להו רטושים

נטושים

דתמר אין מוליאין אותם מידו: **שהנטושים כשבוין.** ואין מוליאין מידו: **נכסי נטושין.** שהנכסים נטושין: **נכסי רטושין.** שהנכסים רטושים. ולקמן מפרש להו רטושין משמע שנזכוס בעליס מדעתס והלכו להס דכיון דהיה לו לגוות הורידו יורשי לנכסי ולא ליה ש"מ לא מיחא ליה ונטושים שנטשום בעליהם בעל כרחן כגון שנשבו. והיינו תנאי דרבן שמעון סבר מורידין ורבנן סברי אין מורידין:

ה"ג

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פ"ז מהלכות שאלה ופקדון הל' ב סמג עשין פח טוש"ע מ"מ סי' רלג סעיף טז:

נא ב ג מיי' פ"ז מהל' נחלות הלכה ד ה ועיין בהסגות ובמגיד משנה סמג עשין מז טוש"ע מ"מ סי' רפה סעיף ב וסעיף ג וסעיף ה:

נב ד טוש"ע שם סעיף ח (ועיין בכ"מ שמתה על הרמב"ם שהשמיט זה):

נג ה מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף ח וסעיף ד:

מסורת הש"ס

ת) [שבת קנו: וש"נ], כתובות עז. ניטין לח. ודף עה. ב"ק סט. ב"ב קטד. סנהדרין לח. [כתובות מד.], ג) [לעיל דר"מ פרק לח.], ד) [כרכות עה.], ה) רש"ל, ו) [תוספתא דכתובות פ"ח], ז) [ע"ל], ח) [שם], ט) [דף לט.], י) [ועי' תוס' יבמות קטו: ד"ה שאין ותוס' כתובות קו. ד"ה שמעתי].

רבינו חננאל

אצל חבריו והרקיבו וכו' פי' כיון דקם קם כיון שהחמיץ כך יעמיד בחימוצו לעולם. פי' כתישה מלשון אם תכתש את האויל במכתש. וחכמים אומרים עושה להן תקנה ומוכרן בב"ד. וכשפוכרן מוכרן לאחרים ולא לעצמו. עושה להן תקנה. אפקי' תקנה זו לקנקנים שלא יפסידו לגמרי ואפי' הפסד מועט חששו. והלכה כחכמים וכו' יוחנן. רשב"ג אומר ימכרם בב"ד מפני שהוא כמשיב אבידה. קיל"ל דהלוקת חכמים ורשב"ג בכדי חסרונן כו' יוחנן והלכה כחכמים ואע"ג דחכמים דבריתא קיימי כרשב"ג. אבל יותר מכדי חסרונן דברי הכל מוכרן בב"ד לאחרים ולא לעצמו: איתמר רב אמר אין מורידין קרוב לנכסי שבוי חיישינן דלמא מפסדי להו. ושמואל אמר מורידין כיון דאמר מר שמין להם כארים לא מפסדי להו. בששמעו בו שמת כולי עלמא לא פליגי דמורידין כי פליגי בשלא שמעו בו שמת. וקיימא לן כשמואל וכרב נחמן. הוה עובדא בנהרדעא בשבוי שנשבה ופשטה רב ששת דאין מורידין קרוב לנכסיו מהא דתניא ר' אומר ממשמע שנאמר והרגתי אתכם איני יודע כי יהיו נשיכם אלמנות ובניכם יתומים אלא מלמד שהן כאלמנות ולא אלמנות ממש כיצד מבקשות לינשא ואין מניחין אותן. בניהן מבקשין לירד בנכסי אביהן ואין מניחין אותן שעדין לא נתברר מיתתן בעדות. ואע"ג דאוקמה רבא לירד ולמכור אין מניחין אותם אבל מניחין אותן לירד ולתקן. דתאה רב ששת מדכתב נשיכם ובניהם בניהם דומיא דנשיהם מה נשיהם כלל לא אף בניהם כלל לא. מי"ירדין קרוב בנכסי שבוי אוקימנא כתנאי דתניא היורד לנכסי שבוין אין מוציאין אותן מידו והוא ששמעו בהן שמתו. היורד לנכסי נטושין מוציאין אותן מידו. והן שיצאו למדינת הים ואין ידוע להיכן הלכו ת.

ת) כגון: לאיתא לשון זה גבי נכסי רטושין ואולי דהכיון היה לו גי' אחרת.

תורה אור השלם

ו וחרה אפי והרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתומים: שמות כב כג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה עד וכו'. אבל התם אין מורידין: (ב) ד"ה היורד וכו'. כ"כ עיין בפרי"ם כ"מ פר' ר"ז תמצא פירוש דיבור זה:

לעזי רש"י

איישר"א [ריבדוישרדור"א]. שפשוף. פעע.

מוסף רש"י

שנשותיהם מבקשות לינשא. הרי זו קלגה אחרת, שיהיו הנשים גרושות כאלמנות חיות. שלא יהיו עדים למיתת בעליהן ותהייה אסורות להנשא, והבנים יהיו יתומים, שלא יימוזר בית דין לירד לנכסי אביהם, כפי שאין יודעים אם מתו אם נשבו (שבות כב: ב:). קופא דמחטא. נקב המחט (ברכות מה:) לו: גב המחט ולא מרדו (סנהדרין צו: ע"ש).

למאי חזו. דקתני מוכרן: **לגלדאי.** לסוך עורות: **לכתישא דגמלא.** לכתיתא שעל הגמל שגבו כחוש ומסוקב מחמת משאוי חיישר"א בלע"ז: **לקנקניו.** הכלי שהיה בתוכו יתקלקל אם יהיה בתוכו: **במאי קמיפלגי.** ר"מ ורבנן מאחר שמודה ר"מ בימה מכדי חסרונן: **להפסד מרובה.** כגון יתר מכדי חסרונן: **הפסד מועט.** כגון בכדי חסרון לריקנון פירות וקילקול הקנקן דיין והחמיץ: **ערב.** בגנו פשוט (ב"ב קנב:): **לידן.** במסכת גיטין (דף עד.): **רא"ייב.** בדיני ממונות השני (סנהדרין לא.) שנחלקו בשני ממלוקות במצוה שטר ראיה לסתור את הדין בראשונה הלכה כמותו ובאחרונה אין הלכה כמותו: **אמוראי נינהו.** רבה אמר בבללא אמר ר' יוחנן ור' אבא אמר בבללא אמר רבי יוחנן אלא אמר רבי יוחנן אלא יש מהן שהלכה כמותו: **מדרבן שמעון נשמע דמורידין קרוב.** הראוי ליכס: **בנכסי שבוי.** לקרקעות שבוי לעובדן ולשומרן עד שיבאו הבעלים. ולקמן פליגי בה אמוראי: **עד כאן לא קאמר רבן שמעון הכא.** דמוכרן: **אלא משום דקא כליא קרנא.** אם יימס שם אבל גבי קרקעות וכדמיס אע"פ שמתקלקלות קלת לא כליא קרנא: **אי כרב כהנא.** דאמר לעיל[1] רוצה אדם נקב שלו: **אי כרב נחמן בר יצחק.** דאמר[2] שמא עשאן תרומה ומעשר: **דתרי טעמי נינהו.** מתני' ונכסי שבוי ואיכא דאית ליה מוכרין פירות האבודין ולית ליה מורידין: **קרוב.** הראוי ליורשו ואין קרוב ממנו: **כששמעו בו שמת כולי עלמא לא פליגי דמורידין.** דאם יבאו הבעלים קודם שיאכל זה הפירות יטול זה כשאר אריסין ויחזיר השאר ואם יבאו עדים שמת יבא הכל: **מפסיד להו.** ולא יוכל הקרקעות ויזרעם תמיד ויכחישם: **כיון דאמר מר.** לקמן[3] וכולם שמין להם כארים אם יבאו הבעלים שמין לזה חלקו בכל שנה שעבד בה כמנהג אריסי העיר אם מחלה אם שלש אם רביע: **אלא מלמד שנשיהם מבקשות לינשא כו'.** שילכו נשבי ולא ידעו בניהם אם חיים אם מתים ויהיו נשיהם אלמנות לעולם שאין ב"ד מניחין אותן לינשא ובניהם כיתומים שלא ירשו נכסיהם. ושמי קלגות הן אחת של מרב ואחת של שבי שמע מינה אין מורידין: **הוה עובדא בנהרדעא.** בשבוי שירד יורשו לנכסיו: **ופשטה רב ששת מהא מתניתא.** דאין מורידין: **א"ל רב עמרם דלמא לירד ולמכור תנן.** [קתני] תנא דאין מניחין אכל לעשות ולאכול וליטול כארים שפיר דמי: **דמעיילין פילא כו'.** ומשני שנויא דאיכא כמנקב להכנים פיל שהוא חיה גדולה בנקב מחט: **ופלא.** פירות שנה זו: **הרי זה זריז.** מהיר לזכות בשלו בטרם יפסיד ונשכר בזריזותו: **ואלו הן נכסי שבויין.** דאמר אין מוליאין אותם מידו: **שהנטושים כשבוין.** שהנכסים נטושין: **נכסי רטושין.** שהנכסים רטושים. ולקמן מפרש להו רטושין משמע שנזכוס בעליס מדעתס והלכו להס דכיון דהיה לו לגוות הורידו יורשי לנכסי ולא ליה ש"מ לא מיחא ליה ונטושים שנטשום בעליהם בעל כרחן כגון שנשבו. והיינו תנאי דרבן שמעון סבר מורידין ורבנן סברי אין מורידין: